

DENAR, SVETA VLADAR

sociologija
raziskovalna naloga

Avtorici: Lena BOGATAJ
Tinkara KLEMENČIČ

Mentorici: Andreja BOGATAJ, pru. geo. in zgo.
Vlasta PEČELIN, prof. zgo., univ. dipl. soc. kulture

Žiri, 2018

I KAZALO VSEBINE

1 UVOD	5
2 TEORETIČNI DEL	6
2.1 Kaj je denar?	6
2.2 Vpliv denarja na kvaliteto življenja	6
2.3 Kaj pomeni biti premožen oziroma bogat?	6
2.4 Denar naredi človeka srečnejšega	7
2.5 Vpliv denarja na skrb za lastno zdravje	7
2.6 Vpliv denarja na samopodobo posameznika	7
2.7 Vpliv denarja na odnos do šole	8
2.8 Vpliv denarja na odnos do drugih	8
2.9 Vpliv denarja na sposobnosti in uspeh posameznika	8
3 RAZISKOVALNI DEL	9
3.1 METODOLOGIJA	9
3.1.1 Opis vzorca raziskave	9
3.1.2 Opis merskega instrumenta	9
3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov	9
3.1.4 Obdelava podatkov	9
3.2 REZULTATI	10
3.2.1 Kvaliteta življenja	10
3.2.2 Vpliv denarja na življenjski stil	12
3.2.3 Vpliv denarja na samopodobo posameznika	18
3.2.4 Vpliv denarja na odnos do šole	19
3.2.5 Vpliv denarja na odnos do drugih	20
3.2.6 Vpliv denarja na uspeh posameznika	21
3.2.7 Pregovori o denarju	22
4 RAZPRAVA.....	23
5 ZAKLJUČEK/SKLEPI	25
6 VIRI IN LITERATURA.....	26
7 PRILOGE	1

II KAZALO SLIK

Slika 1: Želja po denarju	6
Slika 2: Denar naredi človeka srečnejšega	7
Slika 3: Vpliv denarja na prehrano	13
Slika 4: Denar in prosti čas	17
Slika 5: Denar sveta vladar	22

III KAZALO GRAFOV

Graf 1: Vpliv denarja na kvaliteto posameznikovega življenja	10
Graf 2: Denar naredi človeka srečnejšega	11
Graf 3: Bogatejši na dan pojedjo več obrokov kot revnejši	13
Graf 4: Kdo bolj skrbi za svoje zdravje: bogatejši ali revnejši?	15

IV KAZALO TABEL

Tabela 1: Vpliv denarja na prehranjevalne navade	12
Tabela 2: Vpliv denarja na skrb za lastno zdravje	14
Tabela 3: Vpliv denarja na način preživljanja prostega časa	16
Tabela 4: Vpliv denarja na osebno urejenost posameznika	17
Tabela 5: Vpliv denarja na samopodobo posameznika	18
Tabela 6: Vpliv denarja na odnos do šole	19
Tabela 7: Vpliv denarja na odnos do drugih	20
Tabela 8: Vpliv denarja na uspeh posameznika	21

V KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vprašalnik	1
-----------------------------	---

Povzetek

“Denar, sveta vladar” pravi znani pregovor. Denar, pravijo, zelo vpliva na posameznika, na njegovo razmišljanje, odnos do soljudi, njegov življenjski stil, skratka na kvaliteto življenja. V raziskovalni nalogi naju je zanimalo, kako o denarju razmišljajo najini vrstniki, osnovnošolci. Zastavili sva jim vprašanja, kaj jim pomeni biti bogat oz. premožen, ali denar res naredi človeka srečnejšega. Zanimalo naju je tudi mnenje osnovnošolcev o tem, kako denar vpliva na zunanjo podobo in samopodobo posameznika v družbi ter na uspeh posameznika v življenju. V nalogi predstavljava najine ugotovitve in rezultate.

Ključne besede: denar, sreča, kvaliteta življenja, bogati, revni

1 UVOD

Denar v današnjih časih nima več prvotne vloge. Nanj ne gledamo več kot le na plačilno sredstvo, temveč o njem razmišljamo, kako bi ga čim več pridobili in kaj naj bi nam ta lahko omogočil. Zato človek številnih svojih dejavnosti in opravil ne izvaja zaradi njih samih, temveč zaradi povsem nenaravnega motiva: zaradi denarja. Ljudje postajajo vse bolj pohlepni, posledično izgubijo razum in resnične ideale. Ker ti niso več jasni, se zdi, da je edini ideal - denar sam. Ljudje imajo različen odnos do denarja in mišljenja o njem. Nekateri se počutijo pomembnejši in več vredni od ostalih le zaradi premoženja. Spremenili so se tudi cilji mnogih posameznikov, saj si ti prizadevajo le k čim večjemu zaslužku.

Odločili sva se narediti raziskovalno nalogo o denarju, saj verjameva, da ta zelo vpliva na posameznika, na njegovo razmišljanje, odnos do soljudi, njegov življenjski stil, skratka na kvaliteto življenja. Da je denar imel že v preteklosti pomembno vlogo, nam pove star pregovor, ki pravi: "Denar, sveta vladar." Ali ta še vedno drži, bova poskusili raziskati v nalogi. Namen najine naloge je, da jo predstaviva učencem, ki sva jih anketirali, da bi kritično razmislili, ali je prav, da denarju namenjamo takšen pomen.

Najine hipoteze so:

1. Osnovnošolci menijo, da denar močno vpliva na kvaliteto življenja posameznika.
2. Osnovnošolci menijo, da denar človeka ne naredi srečnejšega in ne more zadovoljiti vseh njegovih potreb.
3. Prepričanje osnovnošolcev je, da denar vpliva na zunanjo podobo in samopodobo posameznika v družbi.
4. Denar vpliva na uspeh posameznika v življenju.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Kaj je denar?

»Denar je splošno veljavno plačilno sredstvo, ki ga lahko zamenjamo za izdelke in storitve. Hkrati pa je merilo vrednosti izdelka ali storitve. Ob uveljavitvi je sistem plačevanja z denarjem nadomestil blagovno menjavo kot način trgovanja. Denar ima lahko poleg surovin in vrednostnih papirjev tudi vlogo hranilca vrednosti.« (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Denar>, 7. 3. 2018)

O denarju, bogastvu v materialnih dobrinah, ljudeh, ki zasedajo prva mesta med bogataši sveta je napisanega veliko, bodisi v časopisih, revijah, o slednjem poslušamo na televiziji, beremo na forumih. Precej izmed naštetih virov sva si ogledali. Ugotovitve bova predstavili v tem poglavju, pri čemer sva izbrali le vzorčne primere, včasih tudi nasprotujoče si.

Slika 1: Želja po denarju
Spletni vir 1

2.2 Vpliv denarja na kvaliteto življenja

Na spletni strani bizinaizi je podatek, da je definicija kakovosti življenja zelo relativna. Znanstveno je namreč dokazano, da materialno blagostanje ne vpliva na to, koliko so ljudje srečni, ampak da vplivata dve glavni stvari: zdravje in odnosi (<http://www.bizinaizi.si/kakodoseci-vecjo-kakovost-zivljenja/>, 6. 3. 2018).

Jacob Needleman je v svoji knjigi Denar in smisel življenja napisal, da ima denar zelo močan vpliv na kvaliteto življenja ter da lahko vezanost na njegov vpliv prekinemo šele, ko razumemo pravo naravo denarja

(http://www.tretjeoko.si/artikel.php?artikel=1532&avtor=jacob__dr_needleman&naslov=denar_in_smisel_zivljenja, 7. 3. 2018).

2.3 Kaj pomeni biti premožen oziroma bogat?

Robert Rolih na spletni strani Bogastvo zdravja pravi, da mu biti bogat pomeni predvsem to, da nimaš finančnih skrbi oziroma, da si lahko privoščiš stvari, ki si jih želiš in da uživaš v življenju s svojo družino ter prijatelji. Njegovo mišljenje potrди tudi gospa pod imenom Bogata ženska na forumu, saj pravi, da je njeno življenje bedno kljub temu, da ima veliko denarja, veliko hišo, dober avto, svoje podjetje, prijatelje, nima pa partnerja ali otrok ter se vsak

vikend in kamorkoli gre počuti osamljeno (<http://www.bogastvozdravja.si/dom-in-energija/bivanje/2154-kaj-spluh-pomeni-bit-bogat-in-ali-lahko-obicajen-janez-to-postane>, 6. 3. 2018), (<https://med.over.net/forum5/viewtopic.php?t=9111691>, 7. 3. 2018).

2.4 Denar naredi človeka srečnejšega

Na spletni strani Cekin.si je bilo leta 2015 objavljeno: »Številni mislijo, da bi bili srečnejši bogati, kar pa ni nujno. Bogataši vam bi rekli: »Z denarjem je življenje lažje, a z njim ne morete kupiti sreče. Tudi veliko drugih pomembnih stvari se z denarjem ne da kupiti.« Te tako imenovane pomembne stvari so lahko pravi prijatelji, odnosi v družini, čas in znanje.« Z mislijo se popolnoma strinja, saj nas denar res ne naredi srečnejših (<http://cekin.si/clanek/premozenje/stvari-ki-jih-denar-ne-more-kupiti.html>, 6. 3. 2018).

Slika 2: Denar naredi človeka srečnejšega
Spletni vir 2

2.5 Vpliv denarja na skrb za lastno zdravje

Na 24 ur.com je bilo objavljeno, da je raziskava pokazala, da več kot tretjino ljudi skrbi za njihovo finančno stanje, ta stres pa posledično vpliva na njihovo zdravje in medčloveške odnose. Nekaj teh ljudi si utego išče v hrani, nekateri pa tudi v alkoholu (<http://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/pomanjkanje-denarja-unicuje-zdravje.html>, 7. 3. 2018).

2.6 Vpliv denarja na samopodobo posameznika

Denar močnejše vpliva na samopodobo osebe in na odnos do drugih, kot na sposobnosti posameznika in uspeh ter odnos do šole. To sva ugotovili že iz odgovorov anketirancev, podobne podatke sva dobili tudi na spletu, kjer se mnenja ljudi seveda razlikujejo, a jih je veliko enotnih. Takole je mnenje osebe z anonimnega foruma: »Ko sem imela denarja dovolj, sem bila manj ranljiva.« Več ljudem se zdi, da se premožnejši počutijo boljše, da živijo lažje življenje, in da je vse lepo in prav, v resnici pa spluh ni tako. Denar lahko veliko vpliva na samopodobo posameznika, saj se ta lahko počuti bolj pomembnega in se mu denar zdi kot merilo za boljše počutje, uspeh itd. Veliko ljudem denar predstavlja težavo. Vsi se z njim stalno obremenjujemo in zdi se nam, da je to nekaj najbolj pomembnega, zato denar lahko človeka »pokvari« ali pa »izboljša«. To pa je seveda odvisno od vsakega posameznika. Pri nekaterih denar močno vpliva na samopodobo, pri nekaterih manj. Kot je anonimna oseba

povedala, se ona počuti manj ranljivo, če ima več denarja. Z branjem večih forumov sva ugotovili, da ljudje menijo, da je vpliv denarja odvisen tudi od okolja, družine. Npr. če so tvoji prijatelji važni z denarjem, lahko tudi ti postaneš tak, ni pa nujno. Večina misli, da so revnejši prijaznejši in se boljše počutijo v svoji koži, kar pa v večini primerih ni realna slika, saj se nekateri ne počutijo dobro že zaradi tega, ker nimajo veliko denarja in že sami mislijo, da niso tako pomembni ali da ne morejo biti uspešni. Pri nekaterih je to seveda nasprotno, in ker so samozavestni in imajo dobro samopodobo, lahko uspejo ne glede na začetno premoženje (<https://med.over.net/forum5/viewtopic.php?t=11069410>, 7. 3. 2018).

2.7 Vpliv denarja na odnos do šole

Življenje postaja vse bolj prepleteno z denarjem. Denar ne postaja le osrednja točka vsakdana pri odraslem človeku, temveč tudi pri otroku. Do vstopa v osnovno šolo le redki otroci pokažejo potrebo po lastnem denarju. Po raziskavah Tine Zupanc pa med prvim in četrtem razredom otroci že pokažejo željo, da bi imeli svoj denar. Seveda takrat denar že začne vplivati na posameznika, sploh pa se otroci začnejo primerjati z ostalimi, glede količine denarja, višine žepnine itd. Tako da denar že v mladih letih začne vplivati na človeka. V raziskovalni nalogi sva učence vprašali tudi o tem, kaj si mislijo glede vpliva denarja na odnos do šole in večina jih meni, da denar ne vpliva dosti na šolo in odnos do nje ([file:///C:/Documents%20and%20Settings/Tinkara/My%20Documents/Downloads/ZD%20-%20Vpliv%20denarja%20na%20otroka%20in%20finan%C4%8Dna%20pismenost%20otrok%20-%20Zupanc%20Tina%20\(1\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/Tinkara/My%20Documents/Downloads/ZD%20-%20Vpliv%20denarja%20na%20otroka%20in%20finan%C4%8Dna%20pismenost%20otrok%20-%20Zupanc%20Tina%20(1).pdf)), 7. 3. 2018).

2.8 Vpliv denarja na odnos do drugih

»Zanimivo je, da se zaslepljenost z denarjem ob njegovem povečevanju ne zmanjšuje, temveč še povečuje pohlep obenem zamegli razum ter ustvari meglo, v kateri se izgubijo resnični ideali. Ker ti niso več jasni, se zdi, kot da je edini ideal tisto, kar se zdi najpomembnejše - denar sam,« omenja Martina v svojem članku o denarju (<http://www.prisluhni.si/index.php/najvazneji-je-clovek/neznano-o-denarju>, 7. 3. 2018).

2.9 Vpliv denarja na sposobnosti in uspeh posameznika

»Denar, ki je postal vrednota, ustvarja umetno diferenciacijo, ločevanje ljudi. Ustvari dve kategoriji ljudi: sposobne in nesposobne, (denarno) močne in nemočne, neodvisne in odvisne. Takšna delitev, ki je temelj ekonomskega suženjstva, je spremenila sistem vrednot in ustvarja daljnosežne posledice. Ena od posledic je, da človek številnih svojih dejavnosti in opravil ne izvaja zaradi njih samih temveč zaradi povsem nenaravnega motiva: zaradi denarja,« je napisala Martina v svojem članku. Tako se ljudje počutijo uspešnejše že zaradi denarja – če imajo tega več, se počutijo bolje. Ljudje so besedo »uspeh« začeli posploševati in večina jih misli, da so ljudje uspešni le, če imajo dovolj denarja. Kar pa seveda ni res. O tem sva tudi povprašali učence. Anketiranci so prikazali različne rezultate. Nekateri so vseeno bolj nagnjeni k trditvi, da so uspešnejši le premožnejši, spet drugi so menili drugače. Ugotovili sva, da denar ne bi smel vplivati na uspeh, čeprav v veliki meri vpliva. Seveda se veliko lahko naučimo sami in sposobnosti res niso odvisne od denarja, še vseeno večina ljudi meni, da denar vpliva na uspeh posameznika (<http://www.prisluhni.si/index.php/najvazneji-je-clovek/neznano-o-denarju>, 7. 3. 2018).

3 RAZISKOVALNI DEL

V raziskovalnem delu naju je zanimalo, kaj si najini vrstniki predstavljajo pod pojmom kvaliteta življenja in v kolikšni meri na slednje vpliva denar. Ali denar vpliva na življenjski stil posameznika, način preživljanja prostega časa, osebno urejenost, samopodobo, odnos do šole, odnos do drugih ter uspeh posameznika.

3.1 METODOLOGIJA

Najprej sva pregledali različno literaturo, prebrali nekaj mnenj strokovnjakov in naključnih oseb na spletu: v klepetalnicah, forumih. Nato sva se odločili za teoretične metode dela: opisno metodo in metodo anketiranja. Nato je sledilo statistično obdelovanje podatkov in primerjava le-teh.

3.1.1 Opis vzorca raziskave

Izbrali sva štiri razrede: 9. a in b (19 deklet in 22 fantov) in 6. b in c (21 deklet in 22 fantov), skupaj 84 oseb. Ljudi sva razdelili na dve skupini in sicer: bogati/bolj premožni in revni/manj premožni. Zanimalo naju je mnenje najinih vrstnikov, torej učencev 9. razreda in mnenje mlajših učencev, 6. razreda. Razdelili sva 84 vprašalnikov. Večina je odgovorila na vsa vprašanja, so se pa našli vprašalniki, na katerih je manjkalo del odgovorov, zlasti odprtega tipa.

3.1.2 Opis merskega instrumenta

Oblikovali sva vprašalnik, s pomočjo katerega sva pridobili informacije (Priloga št. 1). Na naši šoli je precejšen delež učencev mladih raziskovalcev, ki za reševanje vprašalnikov običajno zaprosijo svoje vrstnike. Ugotovili sva, da učenci zelo neradi odgovarjajo na vprašanja odprtega tipa, zato so mnogokrat vprašalniki precej prazni. Zanimivo in hitrejše pa se nama zdi reševanje vprašalnikov npr. o šolski prehrani, kjer so sicer ponujene trditve. Zato sva se odločili, da oblikujeva prav takšen vprašalnik. Vse trditve sva, glede na najino znanje in razmišljanje, oblikovali sami.

Osnovni merski instrument je bil vprašalnik/anketa, ki sva ga samostojno sestavili. Vprašanja oziroma trditve sva razdelili na več vsebinskih sklopov, ki so izhajala iz poznavanja teoretičnega dela problema. Na priporočilo mentoric sva opravili poskusno anketiranje. Izbrali sva najine starše in dve sošolki in sicer z namenom, da preveriva ustreznost vprašanj zaprtega in odprtega tipa. Ugotovili sva, da ena trditev ni bila ustrezno zastavljena, zato sva jo popravili.

3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Mentorici sta učencem razdelili ankete, ki so jih rešili pri redni uri.

3.1.4 Obdelava podatkov

Sledila je obdelava podatkov. Najprej sva naredili zbirnik odgovorov, večinoma v obliki tabel, kar nama je vzelo zelo veliko časa. Nato sva dobljene rezultate predstavili v obliki grafov in

tabel, ki sva jih analizirali in interpretirali. Ločeno sva prikazali mnenja devetošolcev in šestošolcev, ki so se pri nekaterih trditvah zelo razlikovali, ter fantov in deklet. Naj omeniva, da vrednost na vertikali grafa predstavlja število anketirancev in ne odstotnih točk. V tabelah je črka F okrajšava za fante, D za dekleta, 6 za 6. razred in 9 za 9. razred. Torej npr. D6 pomeni dekleta šestega razreda, F9 pa fantje devetega razreda.

3.2 REZULTATI

3.2.1 Kvaliteta življenja

V spodnjem poglavju naju je zanimalo, kaj najini vrstniki razumejo pod pojmom kvaliteta življenja in od česa je ta odvisna.

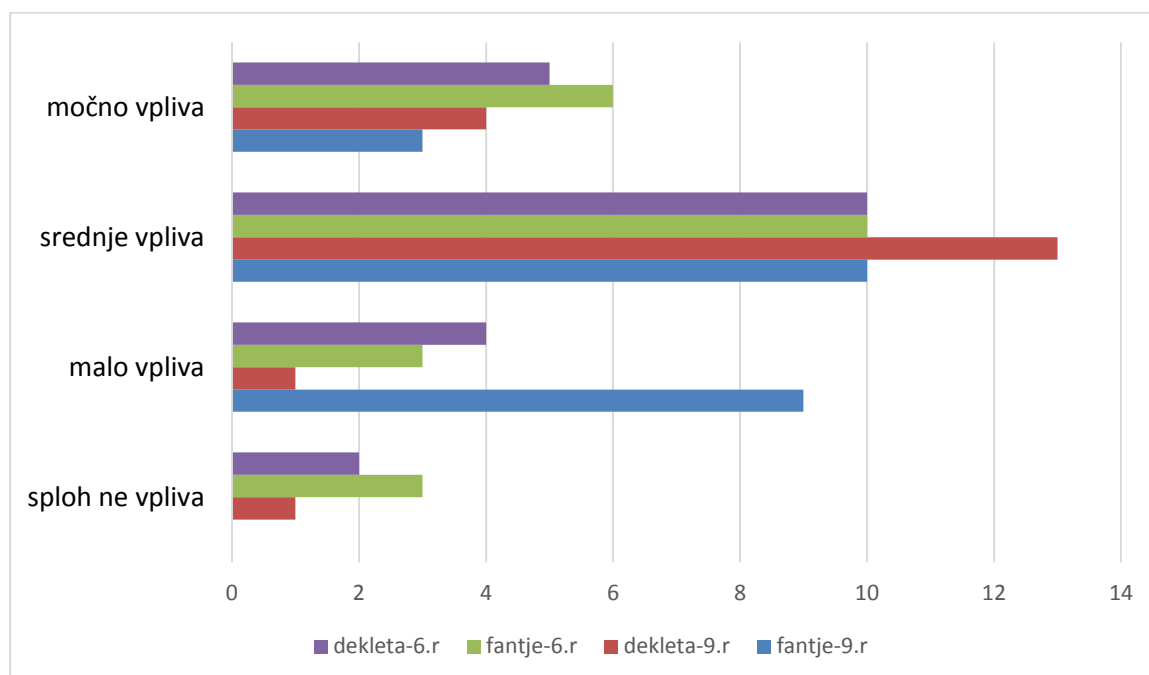
a) Kaj si predstavljaš pod pojmom kvaliteta življenja?

Fantje: Pri fantih, ne glede na starost, je najpogostejši odgovor, da kvaliteno živiš, če imaš vse, kar potrebuješ za lagodno življenje, torej si premožen, imaš avto, hišo ..., dva devetošolca menita, da imaš kvalitetno življenje, če si zadovoljen s tistim, kar imaš, enemu pa to pomeni, da imaš veliko prijateljev. Nekaj fantov šestega razreda meni, da imaš kvalitetno življenje, če živiš zdravo, in če dolgo živiš.

Dekleta: Podobno razmišljajo tudi dekleta ne glede na starost. Kvaliteto življenja enačijo z materialno blaginjo. Sledijo dekleta, ki menijo, da kvalitetno življenje pomeni, da si zadovoljen s svojim življenjem. Nekaj devetošolk je mnenja, da kvaliteta življenja pomeni, da imaš redno službo.

Ugotovili sva, da veliko učencev ni odgovorilo na to vprašanje. Iz odgovorov nekaterih pa sva ugotovili, da niso razumeli pojma.

b) V kolikšni meri denar vpliva na kvaliteto tvojega življenja?

Graf 1: Vpliv denarja na kvaliteto posameznikovega življenja

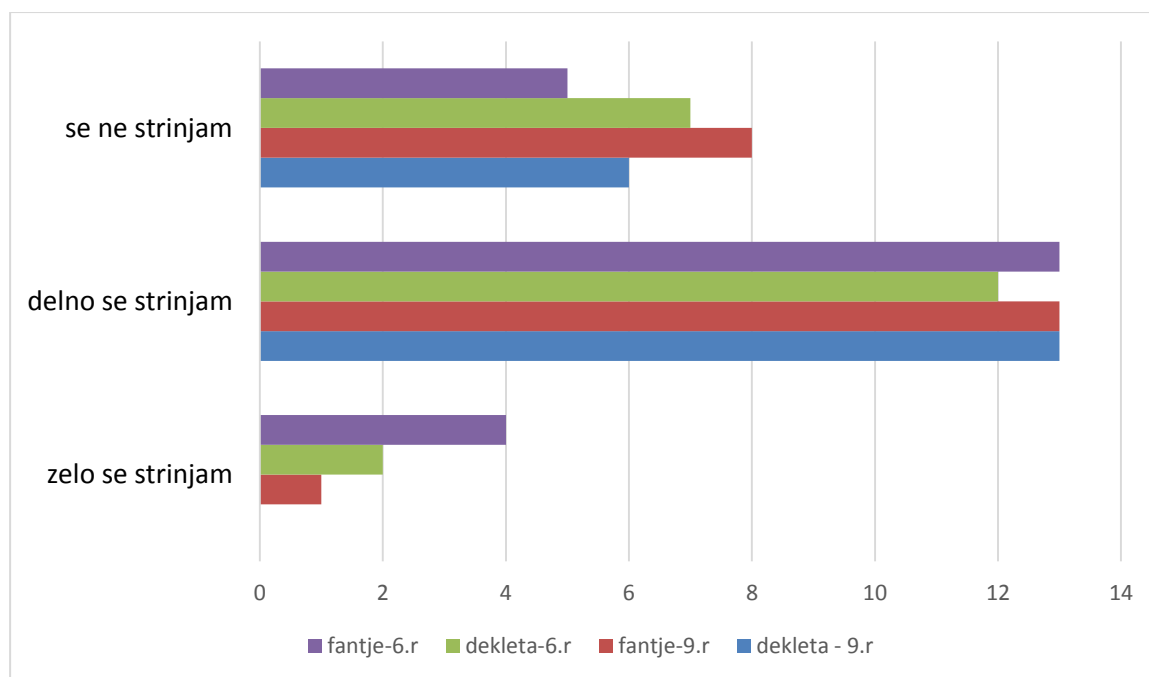
Prevladujoč odgovor, ne glede na spol in starost je, da denar srednje vpliva na kvaliteto življenja. Nekoliko izstopajo le fantje devetošolci, ki menijo, da denar na slednje malo vpliva in šestošolci, ki so se odločili drugače in sicer, da močno vpliva.

c) Kaj zate pomeni biti premožen oz. bogat?

Fantje: Večini šestošolcev bogastvo pomeni imeti veliko denarja, prijateljev, imeti dober avto ter vse dobrine, ki si jih želijo. Podobno je z devetošolci. Imeti veliko denarja in si privoščiti materialne dobrine. Le nekateri šestošolci in nekateri devetošolci pa bogastvo povezujejo s sebičnostjo, saj pravijo, da, kdor je bogat, je tudi sebičen.

Dekleta: Največ šestošolk meni, da se bogastvo izraža v količini denarja, sledijo dekleta, katerim bogastvo pomeni biti zdrav, imeti prijatelje in biti srečen. Večini devetošolk pomeni imeti veliko denarja, dober avto ter lepo hišo, za dve dekleti pa možnost kupovanja oblačil boljnih blagovnih znamk.

d) V kolikšni meri se strinjaš s trditvijo, da denar naredi človeka srečnejšega?

Graf 2: Denar naredi človeka srečnejšega

Da denar naredi človeka srečnejšega se večina, ne glede na starost in spol, delno strinja. Mnogi pa menijo, da denar nima prav nobene vloge pri naši sreči, manjšina pa ravno nasprotno in sicer, da je denar tisti, ki nas naredi srečnega. Midve meniva, da denar delno vpliva na našo srečo. Zanj potrebujemo zagotovljene osnovne življenjske potrebe, kot so varno streho nad glavo, dovolj hrane, primerna oblačila, možnost izobraževanja ..., kar nam denar vsekakor zagotovi. Obenem pa se ne strinjava, da nas denar naredi srečne. Če bi bilo to res, bi bili vsi bogataši sveta srečni, pa niso. Drugi del sreče nam omogočajo dobri medčloveški odnosi.

3.2.2 Vpliv denarja na življenjski stil

Kako denar vpliva na prehranjevalne navade ljudi, na skrb za lastno zdravje, na način preživljanja prostega časa ter osebno urejenost posameznika, naju je zanimalo v spodnjem poglavju.

a) Vpliv denarja na prehranjevalne navade

Tabela 1: Vpliv denarja na prehranjevalne navade

	PREMOŽNI				MANJ PREMOŽNI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Večjo pozornost posvečajo zdravi prehrani (več zelenjave, sadja, rib ...).	3	4	9	7	15	13	5	8	3	5	5	7
Večkrat si privoščijo nezdravo hrano (cvrtje, hitro pripravljene jedi, sladke jedi ...).	15	17	9	10	4	3	4	6	2	2	6	6
Hrana jim pomeni nagrado za pridnost, delo, zato večkrat pojedjo prevelike obroke.	15	14	9	9	3	4	6	7	3	4	4	6
Večkrat jedo v restavraciji.	15	20	19	20	4	1	0	1	2	1	0	1
Pojedo več doma pridelane hrane.	4	1	0	2	15	18	15	17	2	3	4	3

Fantje: Ugotovitve šestošolcev, kdo posveča večjo pozornost zdravi prehrani je, da so to revni, devetošolci pa so odgovore enakomerno porazdelili med bogate, revne ter ni razlike. Da si večkrat bogati privoščijo nezdravo hrano, da jim ta pomeni nagrado za pridnost, delo, da večkrat jedo v restavracijah, da pojedjo manj doma pridelane hrane, je prevladujoč odgovor obeh skupin fantov.

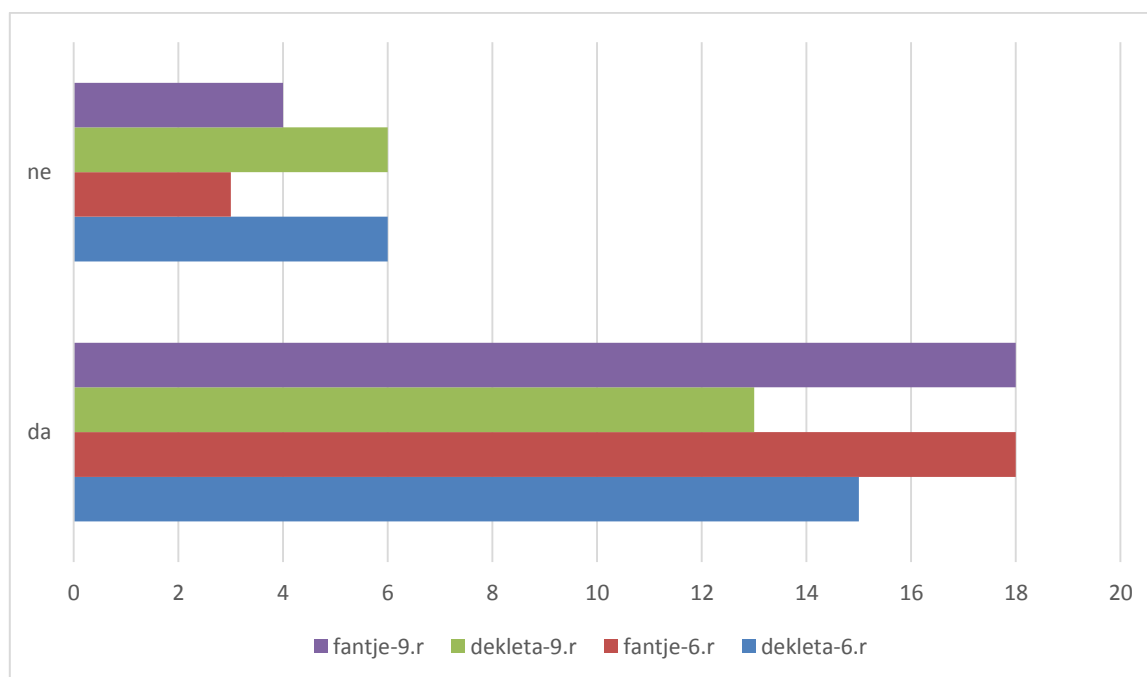
Dekleta: Šestošolke menijo, da revni večjo pozornost posvečajo zdravi prehrani kot bogati, devetošolke pa so odgovore dokaj enakomerno porazdelile med vse skupine. Da si nezdravo hrano večkrat privoščijo bogatejši, meni večina deklet ne glede na starost, ki obenem ugotavljajo, da slednjim pogosto hrana pomeni nagrado za pridno delo in so tista skupina, ki večkrat poje prevelike obroke in so pogostejši obiskovalci restavracij. Bogatejši si tudi lažje kupijo hrano, zato naj bi manj hrane pridelali sami.

Ugotovitve: Ugotavljava torej, da bistvenih razlik v mnenju deklet in fantov obeh starosti ni. Glede na to, da v medijih beremo, da je debelost pogostejša "nevšečnost" revnejših in posledica uživanja nezdrave hrane ter da je zdrava prehrana (sadje, zelenjava, ribe ...) dražja in manj dostopna prav tej skupini, si odločitev, da večjo pozornost zdravi prehrani s strani revnejših razlagava tako, da so vprašani menili, da je zdrava prehrana (zelje, polenta, kaša ...) cenovno bolj dostopna in jo več uporabljajo. Verjetno ocenjujejo, da je nezdrava hrana dražja in manj dostopna revnejšim, kar sploh ni res.

Slika 3: Vpliv denarja na prehrano
Spletni vir 3

b) Bogatejši na dan pojedjo več obrokov kot revnejši

Graf 3: Bogatejši na dan pojedjo več obrokov kot revnejši

Ugotovili sva, da večina vprašanih, ne glede na spol in starost meni, da ta trditev velja. Torej, bogati pojedjo več obrokov na dan kot revnejši.

Utemeljitev tistih, ki se s trditvijo strinjajo, je: večina jih meni, da bogatejši na dan pojedjo več obrokov zato, ker imajo več denarja, s katerim si lahko zagotovijo večje količine hrane, ki jo razporedijo na več obrokov.

Utemeljitev tistih, ki se s trditvijo ne strinja, pa je: število obrokov na dan ni odvisno od količine denarja, ki ga nekdo lahko nameni za nakup hrane, pač pa od prehranjevalnih navad in od tega, koliko si lačen. Temu mnenju se pridružujeva tudi midve. Vsak na dan potrebuje

določeno količino hrane, ki jo lahko razdeli na več manjših obrokov, kar je zdravo, ali pa isto količino hrane poje v dveh velikih obrokih.

c) Vpliv denarja na skrb za lastno zdravje

Tabela 2: Vpliv denarja na skrb za lastno zdravje

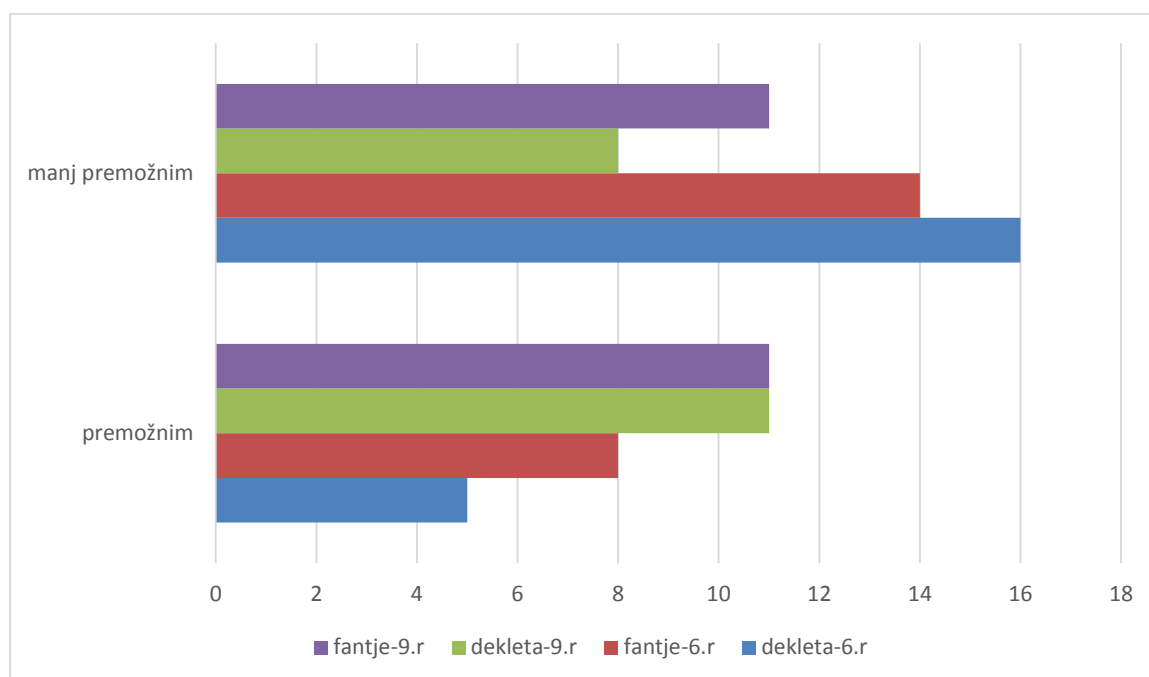
	PREMOŽNEJŠI				MANJ PREMOŽNI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Mladostniki imajo pogosto preveliko telesno težo.	19	20	10	17	1	0	0	1	1	2	9	4
Med njimi je več uživalcev alkohola.	14	17	10	8	1	1	4	4	6	4	5	10
Prosti čas preživljajo v naravi.	4	3	0	1	17	18	15	13	0	1	4	8
Za svoje zdravje skrbijo tudi tako, da se udeležujejo predavanj ali berejo strokovne članke na temo zdravja.	2	5	5	4	14	11	4	5	5	6	10	13
Več je kadilcev.	15	18	9	8	1	2	1	2	5	2	9	12
Udeležujejo se brezplačnih preventivnih zdravniških pregledov.	8	4	3	0	12	16	11	13	1	2	5	9
Aktivno se ukvarjajo s športom.	3	6	1	2	16	11	4	9	2	5	14	11
So bolj ozaveščeni o zdravi prehrani.	1	1	5	6	15	17	5	6	5	4	9	10

Fantje: Fantje obeh starosti so mnenja, da imajo bogatejši pogosto preveliko telesno težo, se pa kažejo razlike med šestošolci, ki menijo, da je med bogatimi tudi več uživalcev alkohola in kadilcev, ter devetošolci, ki se bolj nagibajo k odgovoru ni razlike. Da pogosteje prosti čas preživljajo v naravi in se udeležujejo brezplačnih zdravniških pregledov revnejši, je mnenje obeh skupin fantov. Da se revnejši aktivno ukvarjajo s športom, so bolj osveščeni o zdravi prehrani, je prevladujoče mnenje šestošolcev, devetošolci pa ne vidijo bistvenih razlik glede omenjenih trditev med bogatimi in revnimi.

Dekleta: Velik delež šestošolk in devetošolk trdi, da imajo bogatejši pogosto preveliko telesno težo in da je med njimi več uživalcev alkohola, glede deleža kadilcev pa so razlike, saj so devetošolke enakomerno odgovore porazdelile med bogate in ni razlike. Razlikuje se mnenje šestošolk, da se pogosteje predavanj na temo zdravja udeležujejo revnejši, ki se aktivneje ukvarjajo s športom in so bolj osveščeni glede zdrave prehrane, z mnenjem devetošolk, ki ne vidijo bistvenih razlik glede na bogastvo.

Ugotovitve: Prevladujoče mnenje, ne glede na spol in starost je, da imajo premožnejši pogosteje preveliko telesno težo, s čimer se midve sploh ne strinjava in meniva, da na telesno težo ne vpliva premoženje, ampak prehranjevalne navade. Zanimiv je tudi odgovor šestošolcev, da so revnejši bolj osveščeni o zdravi prehrani, bolj skrbijo za zdravje, naju tudi preseneča. Misliva, da je osveščenost odvisna tudi od izobrazbe, kar je pri revnejših vsekakor nižja kot bogatih. Ne glede na bogastvo ljudje radi preživljamo čas v naravi in se ukvarjamo s športom, tudi takim, ki ne stane veliko: planinarjenjem, tek, hoja ...

d) Komu je večja prioriteta skrbeti za svoje zdravje

Graf 4: Kdo bolj skrbi za svoje zdravje: bogatejši ali revnejši

Največ šestošolcev in šestošolk je mnenja, da za svoje zdravje bolj skrbijo manj premožni. Devetošolci so se enakomerno razporedili na oba odgovora, devetošolke pa, da večjo skrb svojemu zdravju posvečajo premožnejši.

Razmišljava, če šestošolci skrb za zdravje ne enačijo z bogastvom in menijo, da premožnejši manj skrbijo za zdravje, ker imajo dovolj denarja, da lahko plačajo zdravljenje.

e) Vpliv denarja na način preživljanja prostega časa

Tabela 3: Vpliv denarja na način preživljanja prostega časa

	SE NE STRINJAM				POPOLNOMA SE STRINJAM				DELNO SE STRINJAM			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Premožnejši se udeležujejo več kulturnih prireditev.	3	10	1	5	10	8	8	6	8	4	10	11
Revnejši večino prostega časa preživijo v stanovanju, ob gledanju TV, računalniku ...	15	14	8	12	4	5	1	2	2	3	10	8
Bogatejši se več ukvarjajo s športom.	15	7	3	5	0	6	4	2	6	9	12	15
Tisti z več denarja večino svojega prostega časa preživijo v naravi, zunaj.	15	14	9	7	0	3	1	0	6	5	9	15
Revnejši več časa preživijo za knjigami.	3	6	9	6	11	11	3	3	7	5	7	13
Revnejši večino časa preživijo s svojimi prijatelji.	2	6	3	2	14	12	8	13	5	4	8	7
Premožnejši pogosteje igrajo inštrument.	6	7	1	5	4	4	8	9	11	11	10	8

Fantje: Šestošolci menijo, da pogostost obiskovanja kulturnih prireditev, preživljanja prostega časa v naravi ter ukvarjanja s športom ni toliko odvisno od premoženja, devetošolci pa, da slednje vpliva. Torej, glede na mnenje devetošolcev, izhaja več obiskovalcev kulturnih prireditev in športnikov iz bolj premožnih družin. Da otroci iz premožnejših družin pogosteje igrajo na instrument, je prevladujoče mnenje obeh skupin fantov, ki pa ne vidijo bistvenih razlik, glede na bogastvo, pri količini prostega časa preživetega ob gledanju TV, računalniku. Oboji se strinjajo, da manj premožni več berejo in čas preživljajo s svojimi prijatelji.

Dekleta: Polovica vseh deklet se strinja, da se premožnejši udeležujejo več kulturnih prireditev kot manj premožni. Večina šestošolk se ne strinja, da revnejši večino prostega časa preživijo v stanovanju na računalniku, tablici ali telefonu, ter da se premožnejši več ukvarjajo s športom, strinjanje devetošolk s trditvijo pa je večje. Obe skupini deklet se strinjata, da je med premožnejšimi več ljudi, ki igrajo na instrument, da več manj premožnih prosti čas preživlja s prijatelji ali ob branju knjige.

Ugotovitve: Ugotovili sva, da so se večje razlike kazale v starosti kot pa v spolu. Iz odgovorov anketiranih lahko razberemo, da jih večina meni, da manj premožni raje preživljajo čas v naravi, s prijatelji, ob branju knjig, premožnejši pa so pogostejši obiskovalci kulturnih prireditev, boljši športniki, več jih igra na instrument. Mnenje glede preživljanja prostega časa v stanovanju, ob gledanju TV, računalniku ...pa je deljeno. Najino mišljenje se nekoliko razlikuje in meniva, da na način preživljanja prostega časa ne vpliva premoženje, ampak je odvisno od tvojih delovnih navad in interesov.

Slika 4: Denar in prosti čas
Spletni vir 4

f) Vpliv denarja na osebno urejenost posameznika

Tabela 4: Vpliv denarja na osebno urejenost posameznika

	PREMOŽNEJŠI				MANJ PREMOŽNI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Bolj skrbijo za osebno higieno.	4	9	10	7	11	9	1	2	6	4	8	13
Ne uporabljajo parfumov, deodorantov itd.	3	1	0	1	17	19	13	12	2	2	6	9
Večkrat si očistijo zobe.	6	7	8	3	9	8	0	3	6	7	11	16
Pogosteje se ličijo (maskara, puder, rdečilo za ustnice).	18	20	18	18	2	1	0	0	1	1	1	4
Nosijo oblačila iz »druge roke«.	4	2	1	1	16	19	16	16	2	1	2	5
Nosijo dražja oblačila, znamke.	15	20	9	19	6	2	10	0	0	0	0	3
Nosijo bolj modna oblačila.	21	21	13	16	0	1	0	0	0	0	6	6
Se bolj zavzemajo za osebno urejenost.	20	18	15	14	0	2	0	0	1	2	4	8
Imajo bolj urejene nohte.	19	19	16	14	2	1	0	0	0	2	3	8

Večina vprašanih, ne glede na spol in starost, je mnenja, da denar vpliva na osebno urejenost, saj bogatejši bolj skrbijo za osebni izgled, torej se pogosteje ličijo, uporabljajo parfume, deodorant, nosijo bolj modna oblačila priznanih blagovnih znamk, ki so obenem dražja, dekleta pa imajo tudi bolj urejene nohte. Manj premožni pa pogosteje nosijo oblačila iz "druge roke". Razlike v mišljenju so se pojavile pri vprašanju, kdo bolj skrbi za osebno higieno, pri čemer šestošolke menijo, da manj premožni, devetošolke, da premožnejši, fantje pa, da ni razlike. Prevladujoč odgovor na vprašanje, kdo si večkrat očisti zobe je, da ni razlike.

Ugotovitve: Mišljenje vseh učencev ne glede na starost ali spol je zelo podobno. Večina osebno urejenost pogojuje z denarjem. Torej, imeti moderno frizuro, dražja oblačila, biti naličen ... je pogoj, da si bolj urejen. Temelj osebne urejenosti pa je vsekakor osebna higiena, čisti zobje in čista oblačila.

3.2.3 Vpliv denarja na samopodobo posameznika

Ali denar vpliva tudi na samopodobo posameznika, naju je zanimalo. Našteli sva nekaj lastnosti, za katere meniva, ki so značilne za posameznika.

Tabela 5: Vpliv denarja na samopodobo posameznika

	BOGATEJŠI				REVNEJŠI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Počutijo se večvredne.	21	19	18	19	0	0	1	2	0	3	0	1
So bolj sebični.	21	21	18	19	0	1	0	0	0	0	1	3
So bolj zadovoljni sami s seboj.	14	18	9	11	6	2	3	7	1	2	7	4
So bolj sramežljivi in tihi.	0	0	0	0	18	18	14	12	3	4	5	10
Se ne počutijo dobro v svoji koži.	1	0	0	3	14	19	13	11	6	3	6	8
So samozavestni in se ne ozirajo na druge.	17	15	11	13	2	2	4	5	2	5	4	4
Jim je vseeno, kaj si o njih mislijo ostali.	7	12	5	5	12	1	7	8	2	9	7	9
So bolj tekmovalni.	15	16	19	16	4	3	0	4	2	3	0	2
So bolj pozitivni.	5	1	1	1	15	18	13	16	1	3	5	2

Prevladujoče mnenje vprašanih, ne glede na spol in starost je, da se bogatejši počutijo večvredne, so bolj sebični, manj samokritični in torej bolj zadovoljni sami s seboj, samozavestni, se ne ozirajo na druge in so bolj tekmovalni.

Da so revnejši bolj tihi in sramežljivi ter da se ne počutijo dobro v svoji koži, meni večina deklet in fantov 6. razreda, fantje 9. razreda menijo, da bogastvo ne vpliva bistveno na slednje. Kaj pa si drugi mislijo o nas, je pomembno za obe skupini.

Ugotovitve: Ugotavljava, da so fantje in dekleta podobnega mnenja. Večina premožnejšim pripisujejo slabše lastnosti (sebičnost, večvrednost ...), revnejšim pa boljše (pozitivnost) lastnosti. Ne strinjava se, da se osebne lastnosti in vedenje enači s premoženjem. Meniva, da denar ne bi smel vplivati na odnos posameznika do soljudi in njegovo vedenje, pač pa je to rezultat okolja, iz katerega prihaja, in vzgoje v družini. Opaziva pa, da igra denar pri vedenju nekaterih posameznikov veliko vlogo. Če ga imaš več, si lahko do drugih manj prijazen.

3.2.4 Vpliv denarja na odnos do šole

V družbi se pojavlja mnenje, da se z denarjem lahko kupi vse. Tudi izobrazbo. Da se bogatejši otroci manj trudijo, pogosto manjkajo od pouka, da se učitelji vplivnejših staršev bojijo. Kaj o tem mislijo vprašani, predstavlja v naslednjem poglavju.

Tabela 6: Vpliv denarja na odnos do šole

	PREMOŽNEJŠI				MANJ PREMOŽNI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Se več učijo.	5	3	0	3	15	9	10	5	1	10	9	14
Imajo boljše ocene.	4	5	1	3	11	6	6	4	6	11	12	15
Redno delajo domače naloge.	2	0	0	1	16	19	9	5	3	3	10	16
Pri pouku bolj poslušajo.	1	2	1	1	20	18	8	13	0	2	10	8
Se bolj zavzemajo za dobre ocene.	1	4	2	5	11	17	10	5	9	1	7	12
Se udeležujejo več tekmovanj.	12	6	1	8	3	7	7	5	6	9	11	9
Rajši hodijo v šolo.	4	0	0	1	17	20	8	4	0	2	11	17
Večkrat niso prisotni pri pouku.	11	8	13	6	7	4	0	3	3	10	6	13
Se bolj posvečajo učenju in se bolj trudijo za svoj učni uspeh.	1	1	1	3	16	17	13	8	4	4	5	11
Imajo več popravnih izpitov.	15	11	8	3	3	6	3	5	3	5	8	14

Fantje: Glede časa namenjenega učenju in pridobljenih boljših ocen fantje ne vidijo razlike med premožnimi in manj premožnimi. Šestošolci menijo, da revnejši redneje delajo domače naloge, se bolj trudijo za boljše ocene, rajši hodijo v šolo, pri pouku bolj poslušajo, so manjkrat odsotni od pouka, se bolj posvečajo učenju in se bolj trudijo za svoj učni uspeh, devetošolci pa, da med njimi ni razlik. Šestošolci menijo, da imajo več popravnih izpitov bogatejši, devetošolci ne vidijo razlik. Pri vprašanju, kdo se bolj pogosto udeležuje tekmovanj, je bilo mnenje deljeno.

Dekleta: Dekleta so podobnega mnenja kot fantje. Med njimi je, glede na starost, največja razlika pri trditvi šestošolk, da se tekmovanj več udeležujejo bogatejši, devetošolke pa ne vidijo razlik, ter mnenju obeh skupin, da od pouka pogosteje manjkajo bogatejši.

Ugotovitve: Spet ugotavlja, da so si dekleta in fantje podobnih mnenj. Tako kot pri samopodobi posameznika tudi v tem poglavju učenci pripisujejo manjšo odgovornost do dela v šoli bogatejšim. S temi ugotovitvami se ne strinja, saj meniva, da sta interes in motivacija za delo in učenje v šoli rezultat družinskih vrednot, okolja iz katerega prihajamo, mnenja prijateljev s katerimi se družimo, vse pa vpliva na osebno motivacijo. Pri tem denar nima kaj prida vpliva.

3.2.5 Vpliv denarja na odnos do drugih

In koliko denar vpliva na naše medsebojne odnose naju je zanimalo v naslednjem poglavju.

Tabela 7: Vpliv denarja na odnos do drugih

	PREMOŽNEJŠI				MANJ PREMOŽNI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
So bolj radodarni do drugih.	2	3	0	0	19	18	15	13	0	1	4	9
So bolj zvesti in večkrat držijo obljubo.	1	1	0	0	20	14	13	13	0	7	6	9
Pogosteje govorijo neresnico in širijo lažne govorice.	16	7	15	13	5	3	0	0	0	12	4	9
So bolj naivni.	14	2	6	8	0	14	6	5	7	6	5	9
Si želijo, da bi imeli več prijateljev.	8	6	8	6	10	7	6	6	3	9	5	10
Se zavzemajo »za višji položaj« v družbi.	18	9	18	17	3	4	1	1	0	9	0	4
Odnosi do drugih jim manj pomembni.	18	8	12	13	2	4	0	2	1	10	7	7
So bolj nestrpni do drugih.	17	10	14	13	0	6	0	1	4	6	5	8

Fantje: Da so revnejši bolj radodarni, zvesti, pogosteje držijo obljubo, bogatejši pa se zavzemajo za »višji položaj« v družbi, so bolj nestrpni do drugih, odnosi do drugih so jim manj pomembni, je mnenje večine fantov. Za bogatejše po večini menijo, da pogosteje govorijo neresnico in širijo laži. Mnenja šestošolcev se nekako razdelijo pri trditvi, kdo si želi imeti več prijateljev, devetošolci pa ne vidijo razlik glede na bogastvo. Da so bolj naivni revnejši, meni večina šestošolcev, devetošolci so odgovore enakomerno porazdelili.

Dekleta: Dekleta se glede vpliva denarja na odnose do drugih v večini strinjajo s fanti. Tudi dekleta menijo, da revnejši raje delijo, so bolj zvesti. Bogatejšim pa pripisujejo podobne lastnosti kot fantje. Z vrstniki iz 6. razreda se ne strinjajo le, kdo je bolj naiven. Fantje to lastnost pripisujejo revnejšim, dekleta bogatejšim.

Ugotovitve: Ugotavljava, da se tudi glede vpliva denarja na odnos do drugih, dekleta in fantje v večini strinjajo. Ponovno bogatejšim pripisuje slabše oz. manj zaželenosti, revnejšim pa t. i. boljše. Spet se s to trditvijo ne moreva popolnoma strinjati, saj meniva, da odnosi do drugih niso odvisni le od denarja. Odnosi do drugih, se nama zdi, so odvisni od vsakega posameznika.

3.2.6 Vpliv denarja na uspeh posameznika

Ali je res uspeh posameznika odvisen le od denarja? Včasih slišimo v družbi, da bi bil nekdo lahko uspešen, pa se je zataknilo pri denarju.

Tabela 8: Vpliv denarja na uspeh posameznika

	PREMOŽNEJŠI				MANJ PREMOŽNI				NI RAZLIKE			
	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9	D 6	F 6	D 9	F 9
Dosegajo boljše športne rezultate.	4	9	3	3	16	9	3	4	1	4	13	15
So bolj ročno spretni, tehnični (štrikanje, klekljanje, žaganje...)	1	4	0	0	15	18	12	14	5	0	7	8
Bolj so razočarani ob neuspehu.	7	6	12	10	11	8	3	4	3	8	4	8
Bolj se trudijo biti uspešni.	5	7	3	4	13	8	15	5	3	7	1	13
So bolj uspešni na različnih področjih.	5	8	6	6	11	12	3	4	5	2	10	12
So bolj natančni pri delu, ki ga opravljajo.	2	3	1	1	17	16	13	13	2	3	5	8

Fantje: Večina fantov obeh starosti meni, da so revnejši ročno spretnejši in so bolj natančni pri delu, ki ga opravljajo. Oboji ne vidijo bistvenih razlik glede doseganja športnih rezultatov, glede truda biti uspešen in so bolj uspešni na različnih področjih, pa devetošolci ne vidijo razlike, šestošolci pa manjšo v prid revnejšim.

Dekleta: Da revnejši dosegajo boljše športne rezultate, meni večina šestošolk, devetošolke pa ne vidijo razlike. Istega mnenje so dekleta ne glede na starost pri trditvi, da so revnejši bolj ročno spretni in tehnični ter natančnejši pri delu. Šestošolke menijo, da so revnejši bolj uspešni na različnih področjih, se bolj trudijo za uspeh in so ob neuspehu bolj razočarani. Devetošolke pa pri uspešnosti ne vidijo razlike in menijo, da so ob neuspehu bolj razočarani bogatejši.

Ugotovitve: Ugotavljava, da ni velike razlike med mnenji starejših in mlajših učencev. Tudi med dekleti in fanti ni velike razlike v mnenju. Večina jih meni, da so revnejši boljši v športu in so ročno in tehnično spretnejši, da se bolj trudijo za uspeh. Če bolje razmisli, se pa s trditvami ne moreva strinjati oziroma jih razumeva. Športni dosežki so odvisni tako od spretnosti in truda posameznika, precej pa tudi od denarja. Nekaterim starši lahko omogočijo treninge, drugim pa ne. Da so revnejši bolj spretni in tehnični razumeva, ker res na delovnih mestih, ki zahtevajo te spretnosti, vidimo pogosteje revnejše oziroma so ta dela slabše plačana. Da se revnejši bolj trudijo za uspeh, se pa ne strinjava, saj se tudi bogatejši morajo zelo potruditi, da so uspešni, saj jim uspeh zagotavlja denar.

3.2.7 Pregovori o denarju

a) Kako si razlagaš pregovor: »Denar, sveta vladar«?

Fantje in dekleta: Večini pomeni, da si brez denarja ne moreš nič kupiti oziroma, da brez denarja ni življenja. Nekaj devetošolcev pa je napisalo, da je od količine denarja, ki ga imaš, odvisno, kako pomemben si v družbi. Z denarjem si lahko kupimo položaj v družbi.

Ugotovitev: Vsak si pregovor razlaga po svoje, se pa da razbrati, da so podobnih misli. Vsi se nekako strinjajo, da denar prevladuje, brez njega težko preživiš in podobno. Tudi midve si ta pregovor razlagava podobno kot ostali.

Slika 5: Denar sveta vladar
Spletni vir 5

4 RAZPRAVA

V prvem delu sva raziskali, kaj si učenci predstavljajo pod pojmom kvaliteta življenja in kako denar vpliva nanjo. Ugotovili sva, da si večina mlajših učencev tega pojma ne zna razlagati, starejši pa so si ga razlagali na različne načine. Učence sva vprašali tudi, kaj za njih pomeni, da je nekdo premožen oziroma bogat. Večina bogastvo enači z materialno blaginjo in menijo, da denar naredi človeka srečnejšega.

V drugem delu sva se osredotočili na življenjski stil in vpliv denarja nanj. Raziskali sva vpliv denarja na prehranjevalne navade posameznika, število obrokov, skrb za lastno zdravje, preživljanje prostega časa in osebno urejenost. Glede prehrane večina meni, da bogatejši na dan pojedjo več obrokov, saj imajo dovolj denarja za nakup hrane. Pri vplivu denarja na skrb za lastno zdravje sva naredili tabelo, v kateri so anketiranci označili, ali trditev velja za bogatejše, revnejše ali za trditev, da denar ne vpliva na posameznika. Misliva, da je osveščenost odvisna tudi od izobrazbe, kar je pri revnejših vsekakor nižja kot pri bolj premožnih. Ne glede na bogastvo ljudje radi preživljamo čas v naravi in se ukvarjamo s športom, tudi takim, ki ne stane veliko: planinarjenjem, tek, hoja. Pri vprašanju o skrbi za lastno zdravje in komu je to prioriteta sva dobili različne odgovore. Nekateri to pripisujejo bogatejšim, drugi revnejšim. Pri vplivu denarja na preživljanje prostega časa sva ugotovili, da so se večje razlike kazale v starosti kot pa v spolu. Iz odgovorov anketiranih lahko razberemo, da večina meni, da manj premožni raje preživljajo čas v naravi, s prijatelji, ob branju knjig, premožnejši pa so pogostejši obiskovalci kulturnih prireditev, boljši športniki, več jih igra na instrument. Večina osebno urejenost pogojuje z denarjem. Torej, imeti moderno frizuro, dražja oblačila, biti naličen ... je pogoj, da si bolj urejen. Temelj osebne urejenosti pa je vsekakor osebna higiena, čisti zobje in čista oblačila.

Vpliv denarja na samopodobo posameznika sva raziskali v tretjem delu. Ugotovili sva, da so si fantje in dekleta podobnega mnenja. Večina premožnejšim pripisuje slabše lastnosti (sebičnost, večvrednost), revnejšim pa boljše lastnosti (pozitivnost).

V naslednjem delu sva se poglobili v odnose in uspeh posameznika in kako denar vpliva nanj. Spet ugotavljava, da so si dekleta in fantje podobnih mnenj. Tako kot pri samopodobi posameznika tudi tu učenci pripisujejo manjšo odgovornost do dela v šoli bogatejšim. Pri vplivu denarja na odnose do drugih sva ugotavljali, komu učenci pripisujejo lastnosti, kot so radodarnost, zvestoba, naivnost, nestrpnost in podobno. Ponovno bogatejšim pripisujejo slabše oz. manj zaželjene lastnosti, revnejšim pa t. i. boljše. Spet se s to trditvijo ne moreva popolnoma strinjati, saj meniva, da odnosi do drugih niso odvisni le od denarja. Odnosi do drugih, se nama zdi, so odvisni od vsakega posameznika. Večina jih meni, da so revnejši boljši v športu in so ročno in tehnično spretnejši, da se bolj trudijo za uspeh. Če bolje razmisliiva, se pa s trditvami ne moreva strinjati oziroma jih razumeva. Športni dosežki so odvisni tako od spretnosti in truda posameznika, precej pa tudi od denarja. Nekaterim starši lahko omogočijo treninge, drugim pa ne.

Na koncu pa sva anketirance povprašali tudi, kako si razlagajo pregovor: »Denar, sveta vladar.«

Na koncu sva še preverili, koliko držijo hipoteze, ki sva si jih zastavili v začetku najinega raziskovanja.

1. Osnovnošolci menijo, da denar močno vpliva na kvaliteto življenja posameznika.

OVRŽENA

Večina učencev meni, da denar srednje vpliva na kvaliteto njihovega življenja.

2. Osnovnošolci menijo, da denar človeka ne naredi srečnejšega in ne more zadovoljiti vseh njegovih potreb.

OVRŽENA

Večina učencev bogastvo enači z materialno blaginjo in menijo, da denar naredi človeka srečnejšega.

3. Prepričanje osnovnošolcev je, da denar vpliva na zunanjo podobo in samopodobo posameznika v družbi.

POTRJENA

Večina vprašanih, ne glede na spol in starost, je mnenja, da denar vpliva na osebno urejenost, saj bogatejši bolj skrbijo za osebni izgled, torej se pogosteje ličijo, uporabljajo parfume, deodorant, nosijo bolj modna oblačila priznanih blagovnih znamk, ki so obenem dražja, dekleta pa imajo tudi bolj urejene nohte. Manj premožni pa pogosteje nosijo oblačila iz "druge roke".

4. Denar vpliva na uspeh posameznika v življenju.

OVRŽENA

Osnovnošolci menijo, da je uspeh odvisen od truda posameznika. Vsak si lahko izbere področje, na katerem je lahko uspešen.

5 ZAKLJUČEK/SKLEPI

O denarju bi lahko še veliko razmišljali in razpravljali. Mogoče naši osnovnošolci do denarja še nimajo pravega odnosa, oz. še nimajo izoblikovanega mnenja, kaj jim denar pomeni, saj ga še ne služijo sami. V raziskavo bi lahko vključili še njihove starše. Zanimiva bi bila tudi primerjava z vrstniki iz večjih mest, saj so Žiri manjše podeželsko mesto, kjer so vrednote lahko drugače razporejene. Za teoretični del bi lahko poiskali podatek, ali je bila podobna raziskava v Sloveniji že opravljena, tako da bi lahko napravili primerjavo. Vse to so iztočnice za izboljšavo in nadgradnjo najine raziskovalne naloge.

6 VIRI IN LITERATURA

Spletni vir 1

https://www.google.si/search?q=denar&rlz=1C1AOHY_sISI709SI709&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj5a7Z29XZAhWKUIAKHeKXBXsQ_AUICigB&biw=1280&bih=929#imgrc=MAGWB4ic1vd5ZM (Dostopno 8. 3. 2018)

Spletni vir 2

https://www.google.si/search?rlz=1C1AOHY_sISI709SI709&biw=1280&bih=929&tbm=isch&sa=1&ei=iHdWpquG4SiwALrnpq4Aw&q=happy+man+with+money&oq=happy+man+with+money&gs_l=psyab.3..0i19k1j0i30i19k1.256755.260667.0.261010.20.16.0.4.4.0.234.1641.4j8j1.13.0...0...1c.1.64.psyab..3.17.1659...0j0i67k1j0i30k1.0.Tix7TPNCuf4#imgdii=fgaYAifvDUbNrM:&imgrc=q_YoBXDw_swMzM (Dostopno, 8. 3. 2018)

Spletni vir 3

https://www.google.si/search?rlz=1C1AOHY_sISI709SI709&biw=1280&bih=929&tbm=isch&sa=1&ei=jlCdWo-yCsbHwQLluKigDQ&q=food+an+dmoney&oq=food+an+dmoney&gs_l=psyab.3..0i19k1i2.228515.230345.0.230420.14.14.0.0.0.0.133.1121.2j8.10.0...0...1c.1.64.psyab..4.9.988...0j0i67k1j0i30k1j0i8i30k1j0i10i24k1j0i13k1j0i13i30k1.0.nfV4ybG1sGU#imgdii=R6B5dHpeS2QO7M:&imgrc=L-an-BKJJ8S8UM (Dostopno 8. 3. 2018)

Spletni vir 4

https://www.google.si/search?rlz=1C1AOHY_sISI709SI709&biw=1280&bih=929&tbm=isch&sa=1&ei=_4OdWsS4JITtwQKCsajQBA&q=money+and+sports&oq=money+and+sports&gs_l=psyab.3..0i19k1.36751.38711.0.38984.8.4.1.3.4.0.122.397.3j1.4.0...0...1c.1.64.psyab..0.8.466...0i8i30i19k1.0.ffBIZtCUO_8#imgrc=x2k_-02A0QFIEM (Dostopno, 8. 3. 2018)

Spletni vir 5

https://www.google.si/search?rlz=1C1AOHY_sISI709SI709&biw=1280&bih=929&tbm=isch&sa=1&ei=eIKdWs6OIsjDwQKO_Y6YAg&q=globe+and+money&oq=globe+and+money&gs_l=psyab.3..0i19k1.12363.37278.0.37442.18.16.0.2.2.0.139.1445.3j10.15.0...0...1c.1.64.psyab..1.15.1447.0..0j0i67k1j0i30k1j0i8i30i19k1.113.blhTkKwEO4#imgdii=deJ6HffdYTyYHM:&imgrc=elpwawLZbqNlmM (Dostopno, 8. 3. 2018)

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Denar> (Dostopno: 7. 3. 2018)

<http://www.bizinaizi.si/kako-doseci-vecjo-kakovost-zivljenja/> (Dostopno: 6. 3. 2018)

http://www.tretjeoko.si/artikel.php?artikel=1532&avtor=jacob__dr_needleman&naslov=denar_in_smisel_zivljenja (Dostopno: 7. 3. 2018)

<http://www.bogastvozdravja.si/dom-in-energija/bivanje/2154-kaj-splloh-pomeni-bitibogat-in-ali-lahko-obicajen-janez-to-postane> (Dostopno: 6. 3. 2018)

<https://med.over.net/forum5/viewtopic.php?t=9111691> (Dostopno: 7. 3. 2018)

<http://cekin.si/clanek/premozenje/stvari-ki-jih-denar-ne-more-kupiti.html> (Dostopno: 6.3. 2018)

<http://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/pomanjkanje-denarja-unicuje-zdravje.html> (Dostopno: 7. 3. 2018)

<https://med.over.net/forum5/viewtopic.php?t=11069410> (Dostopno, 7. 3. 2018)

<http://www.prisluhni.si/index.php/najvazneji-je-clovek/neznano-o-denarju> (Dostopno, 7. 3. 2018)

<http://www.prisluhni.si/index.php/najvazneji-je-clovek/neznano-o-denarju> (Dostopno, 7. 3. 2018)

7 PRILOGE

Priloga 1: Vprašalnik

Sva Lena in Tinkara, učenki 9. r in delava raziskovalno nalogo z naslovom Denar, sveta vladar. Prosiva te, da si vzameš nekaj minut in izpolniš vprašalnik. Že v naprej se ti zahvaljujemo za tvoje odgovore.

Spol:	M	Ž	Razred:	6.	9.
-------	---	---	---------	----	----

1. Kaj si predstavljaš pod pojmom *kvaliteta življenja*? _____
_____
_____

2. V kolikšni meri denar vpliva na kvaliteto tvojega življenja? Obkroži en odgovor.

a) močno vpliva   b) srednje vpliva   c) malo vpliva   d) sploh ne vpliva

3. Kaj zate pomeni biti premožen oz. bogat?

_____
_____
_____

4. V kolikšni meri se strinjaš s trditvijo, da denar naredi človeka srečnejšega.

a) zelo se strinjam   b) delno se strinjam   c) se ne strinjam

Utemelji svoj odgovor.

_____
_____
_____

II. VPLIV DENARJA NA ŽIVLJENJSKI STIL

1. Vpliv denarja na tvoje **prehranjevalne navade**

	PREMOŽNEJŠI	MANJ PREMOŽNI	NI RAZLIKE
Večjo pozornost posvečajo zdravi prehrani (več zelenjave, sadja, rib ...).			
Večkrat si privoščijo nezdravo hrano (cvrtje, hitro pripravljene jedi, sladke jedi ...).			
Hrana jim pomeni nagrado za pridnost, delo, zato večkrat pojedjo prevelike obroke.			
Večkrat jedo v restavraciji.			
Pojedo več doma pridelane hrane.			

Če med zgornjimi trditvami ne najdeš vseh, jih dopiši.

_____

2. Bogatejši na dan pojedjo več obrokov kot revnejši.

DA

NE

Utemelji: _____

3. Vpliv denarja na **skrb za lastno zdravje**

	BOGATEJŠI	REVNEJŠI	NI RAZLIKE
Mladostniki imajo pogosto preveliko telesno težo.			
Med njimi je več uživalcev alkohola.			
Prosti čas preživljajo v naravi.			
Za svoje zdravje skrbijo tudi tako, da se udeležujejo predavanj ali berejo strokovne članke na temo zdravja.			
Več je kadilcev.			
Udeležujejo se brezplačnih preventivnih zdravniških pregledov.			
Aktivno se ukvarjajo s športom.			
Bolj skrbijo za osebno higieno.			
So bolj ozaveščeni o zdravi prehrani.			

4. Katerim misliš, da je prioriteta skrbeti za svoje zdravje?

PREMOŽNIM

MANJ PREMOŽNIM

Utemelji: _____

5. Vpliv denarja na **način preživljanja prostega časa**

	Se ne strinjam	Popolnoma se strinjam	Delno se strinjam
Bogatejši se udeležujejo več kulturnih prireditev			
Revnejši večino prostega časa preživijo v stanovanju, ob gledanju TV, računalniku ...			
Bogatejši se več ukvarjajo s športom.			
Tisti, z več denarja večino svojega prostega časa preživijo v naravi, zunaj.			
Revnejši več časa preživijo za knjigami.			
Bogatejši se udeležujejo več krožkov.			
Revnejši večino časa preživijo s svojimi prijatelji.			
Bogatejši pogosteje igrajo glasbilo.			
Revnejši svoj prosti čas preživijo na računalniku, tablici, telefonu.			

6. Vpliv denarja na **osebno urejenost** posameznika

	BOGATEJŠI	REVNEJŠI	NI RAZLIKE
Bolj skrbijo za osebno higieno.			
Ne uporabljajo parfumov, deodorantov itd.			
Večkrat si očistijo zobe.			
Pogosteje se ličijo (maskara, puder, rdečilo za ustnice).			
Nosijo oblačila iz »druge roke«.			
Nosijo dražja oblačila, uglednejše znamke.			

Nosijo bolj modna oblačila.			
Bolj se zavzemajo za osebno urejenost.			
Imajo bolj urejene nohte.			

III. VPLIV DENARJA NA **SAMOPODOBO POSAMEZNIKA**

	BOGATEJŠI	REVNEJŠI	NI RAZLIKE
Počutijo se večvredne.			
So bolj sebični.			
So bolj zadovoljni sami s seboj.			
So bolj sramežljivi in tihi.			
Se ne počutijo dobro v svoji koži.			
So samozavestni in se ne ozirajo na druge.			
Jim je vseeno, kaj si o njem mislijo ostali.			
So bolj tekmovalni.			
So bolj pozitivni.			

IV. VPLIV DENARJA NA **ODNOS DO ŠOLE**

	BOGATEJŠI	REVNEJŠI	NI RAZLIKE
Se več učijo.			
Imajo boljše ocene.			
Redno delajo domače naloge.			
Pri pouku bolj poslušajo.			
Se bolj zavzemajo za dobre ocene.			
Se udeležujejo več tekmovanj.			
Rajši hodijo v šolo.			
Večkrat niso prisotni pri pouku.			
Se bolj posvečajo učenju in se bolj trudijo za svoj učni uspeh.			
Imajo več popravnih izpitov.			
Šolo zanemarjajo in jim je vseeno za svoj učni uspeh.			

V. VPLIV DENARJA NA **ODNOS DO DRUGIH**

	BOGATEJŠI	REVNEJŠI	NI RAZLIKE
Raje delijo z ljudmi in so bolj radodarni do drugih.			
So bolj zvesti in večkrat držijo obljubo.			
Pogosteje govorijo neresnico in širijo lažne govorce.			
So bolj naivni.			
Si želijo, da bi imeli več prijateljev.			
Se zavzemajo »za višji položaj« v družbi.			
Odnosi do drugih so jim manj pomembni.			
So bolj nestrpni do drugih.			

VI. VPLIV DENARJA NA **SPOSOBNOSTI IN USPEH POSAMEZNIKA**

	BOGATEJŠI	REVNEJŠI	NI RAZLIKE
Boljši so v športu in pri športnih dejavnostih.			
Spretnější so pri ročnih delih (klekljanje, šivanje...)			
So bolj razočarani ob neuspehu.			
So spretnější v kuhanju in se bolj zavzemajo za doma			

skuhane obroke.			
Bolj se trudijo biti uspešni.			
So na splošno bolj uspešni na različnih področjih.			
So bolj natančni pri delu, ki ga opravljajo.			

PREGOVORI

1. Kako si razlagaš pregovor: “*Denar, sveta vladar*”?
